www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 239. Джерзи Сити, Н. Дж., середа, 14. жовтня, 1925.

VOL. XXXIII. No239. Jersey City, N. J., Wednesday, October 14, 1925. THREE CENTS

Робітничі юнії шукають нового становища в справі заплати.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 12. жовтня. — Річна конвенція Американської Федерації Праці почала нині другий тиждень своїх нарад. За сей день вона розбирала питаннє проголошення нової політики в справі зарібної заплати та відсвяткувала память смерти свого першого й довголітного президента Самуеля Гомперса.

Справу становища робітничих юній до робітничої заплати видвигнув Метю Вол, пятий віцепрезидент Федерації Праці, предкладаючи конвенції до затвердження резолюції в справі робітничої заплати, вироблені резолюційною комісією. Ся резолюція противиться дальшому зменчуванню робітничого зарібку, і була вона повтореннем подібних резолюцій з попередних конвенцій. Самий уже бесідник радив змінити се становище та ще виразнійше заявитися за тим, щоби робітнича заплата не лишень не зменчувалася мимо технічних поліпшень, але й ще разом з ними побільшувалася. За сим становищем зявилося кількох других бесідників, але конвенція рішила не занимати сейчас нового становища та відослала резолюцію назад до резолюційної комісії до кращого оброблення.

РОЗЛАМ В КЛЕНІ.

ДАЛАС, Тексас, 11. жовтня. — Стейтовий Ку-Клакс-Клен стоїть перед поважною крізою. Тисячі Кленсменів покидає свою організацію. Причиною розламу є викинене з організації Мервина, визначного урядника організації, котрому другі урядники закидують задержанне книг організації проти статута організації. Мервин, виступаючи з організації, підняв проти теперішнього заряду ряд поважних закидів всяких надужить в урядованню. Вслід за його закликом члени покинули організацію тисячами.

ВЖЕ Й КУПЦІ СТРАЙКУЮТЬ.

МЕКСИКО, 11. жовтня. — Всі просто купці мексиканського портового міста Вера Крус замкнули свої склепи, через цілий сей тиждень, щоби в сей спосіб примусити уряд відослати з Мексика тих еспанських дрібних купців, які нарушують мексиканські закони про охорону праці. Страйк починає перекидатися на другі міста.

ПРОДАЄ КРОВ НА СТУДІЇ.

БОСТОН, Месечузетс, 11. жовтня. — Кількох студентів технольогічного інституту Месечузетса відкрило новий спосіб удержування себе в школах. Зорганізувалися вони в організації, яка продає кров до шпиталів на ратунок хорих. Продають кров по 50 долярів за пайнту. Літом удержували себе в школі сим способом трох студентів; тепер їх є богато, відай чи не більше, як на се є запотребованнє в місцевих шпиталях.

ПОДВІЙНИЙ ПРИСУД СМЕРТИ.

ШИКАГО, 11. жовтня. — Стейтовий суд засудив нині на смерть через повішенне Джосефа Говмса й Джека Вудса, котрі дня 28. вересня мали напасти на готель Дрейкса та вбити касієра Френка Родкі.

Напад сей наробив свого часу великого розголосу. Брало в ньому участь 5 розбишак. Двох з них вбили полісмени. Один утік з добичею, яка виносила коло 3,000 долярів. Двох піймаих суджено.

БУРЯ НАРОБИЛА ВЕЛИКОЇ ШКОДИ.

ВАШИНГТОН, 11. жовтня. — Сильний вітер, що навістив східну частину краю в неділю, наробив у богато місцях великої шкоди. На ріці Гудсон коло Ню Йорку потонуло двоє людий. На так званім летничім поли Мичела на Лонг Айленді, де тепер відбуваються великі воздушні перегони, вітер зіпсув 20 літаків; перегони треба було відкликати. Кораблі з повного моря доносять, що там лютували страшні бурі.

„МЕЧ НА НЕБІ" ШИРИТЬ ПАНІКУ.

ВАШИНГТОН, 11. жовтня. — Астрономи місцевого університету дістали вістку від довколичних фармерів, що на небі появився пламенний меч. Бачили його фармери, в ночи, полюючи на опосумів. Поява викликала серед забобонних фармерів велику поляку. Астрономи кажуть, що явище не було нічого иншого лишень світло, викинене сильним військовим проєктором.

ХЛОПЕЦЬ ЗАСУДЖЕНИЙ ЗА ВБИВСТВО.

СЕДАЛІЯ, Мезуре, 10. жовтня. — Лава присяжних суддів винесла нині присуд вини за вбивство проти 16-літного Еверета Еленса. Мав він убити 43-літного професора Ейдена Клосона. Суд наложив на підсудимого кару досмертної вязниці.

ЯК ПРАЦЮЮТЬ НА ЖИТТЯ СТУДЕНТИ.

НЮ ЙОРК, 11. жовтня. — Колумбійський університет у Ню Йорку зладив статистику своїх працюючих студентів, з котрої показується, що 3,400 студентів сього університету заробляє працею на своє удержанне і кошти студій.

Ще цікавійший перегляд занять сих студентів. Одні з них працюють у літні місяці, заробляючи підчас літа тілько, що се їм вистарчає на решту року й науки; такі студенти працюють в літнисках при човнах, яко сторожі життя, дорадники в таборах, яко шоферы, лодкарі, зелізничі кондуктори, тощо. Цілий рік працюють студенти по готелях, реставрацях, у всяких відчитових організаціях; є богато в фабриках і склепах.

ЛЕТНИЧІ ПЕРЕГОНИ НЕ ОСЯГНУЛИ ВЕЛИКОЇ СКОРОСТИ.

НЮ ЙОРК, 12 жовтня. — Найвисша скорість, осягнена летунами на великих воздушних перегонах, що відбувалися на летничім полі Мичела, виносить 240 миль на годину. Скорість сю осягнув Бетис, сотник американської армії.

Летуни не дуже те виповелі зі свого осягу, який вони [illegible]

ЛЕКЦІЇ НА ФОРТЕПЯН ЧЕРЕЗ РАДІЮ.

Мінеаполіс. — Проф. Фредерік Л. Лаврекс, голова Музичної Школи в Нортфілд, Мін., буде перший на цілім світі давати лекції на фортепян через радіо. Перші лекції дав у вівторок, 6. жовтня, о 10 год. рано, і буде продовжати їх через десять тижнів.

Ученики музики, що жиють 2,500 миль від Нортфілд, одержать перший раз в історії світа лекції про фундаментальну фортепяновy техніку, а також гру на фортепяні, яку ученики будуть повторяти на своїх фортепянах. Демонстративні вправи на фортепяні буде грати самий проф. Лаврекс, бо хоче, аби ученики-фортепяністи одержали добру підставу фортепянової техніки.

М. МЕЛЬНИЧУК ЗАБИТИЙ.

Микола. Мельничук, літ 46, умер 17. вересня трагічною смертю. Того дня він враз з сином вертав вечером з містечка до дому своїм автомобілем. Коли вже був одну милю від місточка Дисарт, Саск., (Канада), його автомобіль перевернувся і то так нещасливо, що придавив собою Мельничука, спричинюючи йому скору смерть. Його син Едвард був трохи поранений в груди, але не небезпечно.

Покійний лишив свою другу жінку й одинайцятеро дітий, з яких наймолодшому півтора року. Також полишив брата Олексу в Дисарт.

СОН НЕ ЗДУРИВ.

Пару тижнів тому приїхало до міста Мексика двох братів Ірляндців з Ірляндії. Брати ходили по місті та оглядали чудеса нового світа. Сталося, що в товпі один другого загубив. Брати шукали себе взаїмно через два дні, але безуспішно. Молодший брат Кирило зажурився стратою брата і не міг спокійно спати. Коли заснув, приснився йому брат в критичнім положенню. Кирило в сні встав і в нічній сорочці вийшов на вулицю шукати зі братом. Коли перейшов чотири закрути, гримнув цілим тілом об переходячого чоловіка і пробудився. Цим чоловіком був якраз його брат, котрий також блукав улицями.

ЧУДО.

В Араді, в Румунії, трапився цікавий випадок. Рільник Антін Кайзер з Уярад має дуже гарну дочку, яка від уродження була німа. Цими днями родичі її постановили удатися з дочкою на прощу до славного чудотворним образом місця, і ця проща не лишилася без доброго наслідку. В поворотній дорозі до дому німа дівчина почала говорити.

БІДА ВЧИТЬ РОЗУМУ.

Міністер Скшинскі заявив представникові берлінської „Фосової Газети", що Варшава годиться вже і на ренський пакт з тою надією, що після заключення пакту Німці згодяться перервати господарську війну з Польщею.

АРЕШТИ КОМУНІСТІВ В ІТАЛІЇ.

З Риму доносять, що поліція перевела багато ревізій в комуністичних колах в Пармі і сусідних околицях. Арештовано 102 особи.

СВІТ ПРОТЕСТУЄ

Польонізаційна політика польського міністра освіти Грабського супроти українського шкільництва стала вже відома в цілій Европі. Радянська преса помістила ряд статей з протестом проти нищення національної школи і то в століттю самовизначення народів.

ПЕРЕХІД НА КАТОЛИЦТВО.

Варшавські газети містять відомости про те, що крім православного архимандрита Филипа Морозова перейшли на католицтво ще й православні священики Сурвілло і Дзічковський.

КОРОЛЬ ЗАЛІЗА БЕЗ НОГИ.

Ще недавно пописувався, названий ізза великанської сили королем заліза, силач Брайбарт, своїми штуками у Львові, а оце в останних днях стрінуло його велике нещастя. В часі попису в Берліні скалічив собі цвяхом ногу, дістав зараження крови і щоб рятувати собі життя, мусів згодитися, щоб йому відтяли ліву ногу.

ДВА МІЛІОНИ БОЧОК НАФТИ ЗА ДЕНЬ.

Американці зуживають понад два міліони бочок нафти денно. В послідним тижни було вужито в Америці коло 15 міліонів бочок нафти.

Америка продукує сама більшу часть нафти, бо лише яких 130 тисяч бочок денно спроваджує з заграниці.

ПОСОЛ ЛАНЦУЦКИЙ ЗАСУДЖЕНИЙ НА 3 РОКИ ТЮРМИ.

По цілоденній розправі окружний суд в Лодзі засудив посла Ланьцуцкого на три роки важкої тюрми і позбавлення всіх прав за виголошену ним протидержавну мову в Бабаницях.

КІЛЬКО МОСКАЛІВ НАХОДИТЬСЯ НА ЕМІГРАЦІЇ.

В другій половині жовтня відбудеться в одній з европейських столиць великий зїзд російської еміграції. Організаційні збори того зїзду устали, що на зїзд прибуде кількасот делегатів з ріжних держав.

Статистика подає, що у Франції находиться тепер понад 400 тисячів російських емігрантів, в Німеччині 200 тисяч, в Польщі 70 тисяч, в Сербії 45 тисяч, в Болгарії 34 тисяч, в Румунії, Естонії і Латвії по 15 тисяч, в Шавайцарії і Англії по 4 тисячі і в Італії 1,500. Загальне число російських емігрантів в Европі доходить до міліона.

ВИЇЗД НА УКРАЇНУ.

В суботу 12 м. м. виїхав на Україну черговий більший транспорт наших Стрільців з Чехо-Словаччини і деяких політичних емігрантів з других держав. Між іншими виїхав маїор УГА проф. Іван Коссак з Відня.

ДЕРЖАВНИЙ БУДЖЕТ УКРАЇНИ.

Прелімінар буджету України на 1925/6 рік виказує в прибутках 700,2 міліонів карб., у видатках 621,6 міліонів карб. Надвишка піде до загальносоюзної каси на загальносоюзні потреби.

МУЗЕЙ КОНТРАБАНДИ.

Такий музей влаштували в Пскові органи державного політичного управління (давна „чека"). Виявляється, що все населене того міста, положеного недалеко кордону, займалося контрабандою через естонську границю. В музею є рибацькі лодки з подвійними днами, в яких перевожено горівку, численні зразки контрабандних товарів і всякі хитрійші зразки одежі, в якій переношено товари. А переношено дещо не тільки в одежі а навіть у конячих хвостах, у сідлах і спеціяльних посудах, які легко можна було скрити при собі. Ще до недавна всі майже слюсарсько-механічні майстерні були заняті виробом штудерних посуд і приладів для контрабанди. Нині все те припинене. Та питання, чи припинене на контрабанда. Щодо спірту та горівки, які привожено контрабандою, то в тому напрямі досягнено того, що замісць чужого заграничного продається тепер свою самогонку.

НОВІ ТАНКИ.

В англійській армії переводиться тепер пробу нового типу танків, які відіграють на суші мабуть таку ролю як підводні лодки на морю. Новий танк — це легка машина, якою управляє один чоловік. Вона дуже подвижна, може підноситися на найстрімкійшу гору, опускатися у пропасти, робити собі дорогу в лісі і т. и. Одним словом при допомозі нового танку можна доконати богато таких річей, до яких не надавалися великі танки, вживані в недавній війні. Новий танк має бути знаменитим знаряддям для піддержки наступів, багнетних атаків, для ведення розвідної служби і переслідування ворога. Вони відіграють велику ролю і при нищенню великих танків.

ВІЙТІВСЬКА ЗАБАВА.

Одна з віденських газет приносить цікаву вітску про се, як то війт зі Залїся, десненського повіту спрофанував державну печатку. „Кресовий" достойник запив у товаристві своїх приятелів цілу нічку. Коли над ранком увійшла слуга, щоби попрятати засмічену кімнату, одному з приятелів війта блиснула ідея, якою перейнявся і війт. Не надумуючися довго, приятель побіг за державною печаткою, а війт задержав дівчину в кімнаті. По повороті приятеля з печаткою пяне товариство перевернуло дівчину головою на долину та відтиснуло їй спільними силами на дискретному місці велику силу державних печаток. Перестрашена дівчина вибігла серед плачу на подвіря і почала кричати. Зявився поліцай, оглянув покривджене місце і зробив протокол. Вища влада, повідомлена про вчинок війта, примусила його в урядованні за спрофанування державної печатки.

ВІДЗНАЧЕННЯ САКСАГАНСЬКОГО. ПЕНСІЯ. СТАРИЦЬКИЙ.

Колеґія Наркомпросу присудила артистові Саксаганському звання народного артиста, а проф. Київського музичного інституту М. Старицький Наркомсобезвіз ухвалив видати індивідуальну пенсію за 37-літню працю на музичній ниві.

(Пр. 11.)

Польща ще стоїть на перешкоді німецько-французькому порозумінню.

ЛОКАРНО, Швайцарія, 12. жовтня. — Англійський міністер закордонних справ Чемберлейн і французький Бріян мали кілька приватних розмов з членами німецької делеґації про справу Ренської умови.

Вони дійшли вже майже до остаточного порозуміння. Франція приняла всі умови Німеччини, але все ще не хоче пристати на покинене Польщі і Чехо-Словаччини і каже, що згодиться не переступати німецької території, коли Німеччина пристане, аби Франція запоручувала її згоду на вирішуванне мировим судом спорів про границі між Німеччиною і Польщею або Чехо-Словаччиною. Німеччина се відкидає і воно остається незагоєною раною.

Та аліянти вірять, що і сю перепону усунуть, бо, як кажуть, коли Німеччина згодилась приступити до Ліґи Народів і аліянти обіцяли їй сповнити її домагання, то можна вже в Лізі Народів вирішити і спори Німеччини за її східні границі.

НА ПРИВІТ КНЯЗЯ ВАЛІЇ.

ЛОНДОН, 12. жовтня. — Тут роблять великі приготовання для святочного приняття князя Валії по повороті з подорожі по Африці і Південній Америці.

Англійський престолонаслідник тепер в дорозі домів на военному кораблі Ріполз.

ЗАСУД ПОСЛІВ.

ПАРИЖ, 12. жовтня. — Тутешній суд засудив двох комуністичних послів Марселя Кашена і Жака Доріота на вязницю за підбурюванне війска до непослуху владі. Оба дістали по 13 місяців тюрми.

Їх приловлено на аґітації серед війска в Мароку.

АВАНТУРИ В ЧАСІ СТРАЙКУ.

ПАРИЖ, 12. жовтня. — Вчасі нинішнього страйку, який тут уладили комуністи для протесту проти війни в Мароку, прийшло до боротьби між страйкуючими і поліцією. В боротьбі згинув один чоловік, а кількасот ранено.

АҐІТАЦІЯ ПРОТИ КАЯ.

ПАРИЖ, 12. жовтня. — Французькі соціялістичні посли зачали аґітацію проти міністра скарбу Кая, хотячи його повалити. Вони кажуть, що його місця у Вашинґтоні, яку готовлено з таким великим шумом, скінчилась невдачею. Вони противляться тимчасовій полагоді довгу і заявляють, що повалять її в парляменті.

Каїо каже, що він теж не одушевлюється сим тимчасовим проєктом, алеж годі погодити такі ріжниці в домаганню Америки і предложенню Франції.

УСУВАЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ.

ФЕЗ, столиця Марока, 12. жовтня. — Французька військова влада рішилась розпустити американських летунів з ескадрилі Ляфаетта.

Се сталось ізза спротиву державного департаменту з Вашинґтону.

Сі летуни ще донедавно метали тони динаміту на мароканські села.

ДОКОРЯЄ ЛОЙДОВИ ДЖОРДЖОВИ.

ЛОНДОН, 12. жовтня. — Сюди вернувся з подорожі по Канаді і Злучених Державах сер Ернест Дж. П. Бенн.

Він каже, що в Америці і Канаді газети радо пишуть про все, що злого довідаються про Англію і довели до того, що тільки зла вістка зі старого краю вважається новинкою.

Він заважує, що найбільше тепер злого випускує про Англію і цілу Европу Лойд Джордж, котрий свої злобні писання містить що неділі в газетах Герста.

ПІДПИСАННЄ НІМЕЦЬКО-РОСИЙСЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНОГО ДОГОВОРУ.

БЕРЛІН, 12. жовтня. — З Москви повідомляють, що там сьогодня підписано в міністерстві закордонних справ німецько-російський торговельний договір. Договір обіймає 80 сторін друку і 20 додаткових нот. За совєтську Росію підписали заступник міністра закордонних справ Літвінов і Ганецький, голова договірної комісії, а за Німеччину амбасадор граф Брокдорф-Ранцав і голова німецької договірної комісії фон Кернер.

Є 4 ЛІҐИ НАРОДІВ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 12. жовтня. — Граф Ріхард Куденове-Калерґі, син бувшого австрійського амбасадора, предложив ґенеральному секретареви Ліґи Народів, серови Еріксон Драммондови, меморіял, в якому каже, що тепер є 4 Ліґи Народів у світі, а саме: у Вашинґтоні Все-Американська Унія; в Лондоні Британська Унія; в Москві Совєтська Унія; і в Женеві Ліґа Народів.

Він каже, що три перші опираються на політичній основі і тому творять певні політичні цілости, а женевська обєднує всякі держави з усього світа і тому не творить політичної цілости.

Сю Ліґу він вважає невдачною. Вона, каже він, не встереже Европи перед новими війнами, які можуть вибухнути кождої хвилі.

Яко зараду для мира Европи він радить створити Злучені Держави Европи, які, признаючи свободу народам, могли-б забезпечити їм також мир.

Секретар передав сей меморіял до мертвої реґістратури.

ЄРЕТИКИ Й УРЯД

В місті Ню Орлянс відбувається тепер конвенція протестантської епископальної церкви, яка робить в газетах богато більше розголосу, як се звичайно буває з подібними подіями. Причиною сього розголосу є те, що конвенція розбирає справу ереси епископа сеї церкви Бравна. Справа ся товклася в тій церкві від пару літ; епископа взивано до відкликання поглядів, противних його церкві; коли він відмовився, його поставлене під суд епископів і осуджено за ересь; тепер сей засуд віддано до затвердження конвенції церкви; конвенція затвердила. Треба було тепер осудженого епископа-еретика зложити з епископства, а відтак з усякого церковного уряду. Але власне в сій хвилі осуджений віднісся до державного суду, і суд своїм приказом здержав виконуванне присуду, поки суд не розгляне справи. Ось так нутрішна справа одної церкви стала справою публичною. На місце питання, чи епископ Бравн є еретиком своєї церкви, вийшло питанне, чи державна влада, в сім случаю суд, має право вмішуватися в справи церкви. Питанне се незвичайно повчаюче, бо воно показує, якими дорогами ходила людська думка в минувшину.

В давнину кожда віра удержувала цілко єдність своїх прихильників та люто переслідувала тих своїх вірних, які відступали від засад віри. Такого чоловіка називано еретиком, і се слово, хоча воно означає лишень просто відступника, набрало значіння найтяжчого злогоцтва. Коли Христіяни захопили в свої руки владу в римській державі, то вони собі добилися того, що державна влада стала переслідувати кождого, кого церква признала за відступника. Наконець римський цісар Теодозій видав в 382. році закон, на основі котрого ересь малося карати смертю. Першим Христіянином, котрий потерпів смерть за те, що його погляди ріжнилися від поглядів церкви, був Еспанець Прісціліян, осуджений в 385. році за так звану ересь Маніхейців. Кари з часом заострювано. Ціла церква була так перенята сею думкою, що папа Гелязій І. заявив: „Терпимість для еретиків є більше шкідлива, як знищенне наїзду варварів". З часом вироблено для переслідування еретиків осібні церковні суди, так звану інквізицію, які, осудивши чоловіка еретиком, віддавали його державній владі на муки й спаленне живцем (щоби вбити без проливу крови).

Проти таких законів почався рух у час так званої реформації. Люди, які признавалися до поглядів, других від признаних у церкві, зачали голосити, що кождий чоловік повинен мати право вірити так, як йому диктує його сумління. Ні церква ні державна влада не повинна мати право карати людину дочасною карою. Церква, що правда, має право виключити зі себе всякого, який не признає її поглядів, але не має права його далі карати; коли його за се жде вічна кара на тім світі, то буде досить з нього. Держава не має теж права вмішуватися до справи осуду за ересь, бо се нутрішна справа церкви, а не публична, не політична справа держави. Держава повинна бути відділена від церкви.

Такі засади голосили протестанти, хоча неодні протестантські провідники теж карали смертю людий, яких вони вважали за еретиків. З часом сі засади признано майже загально; вони їх майже всюди вложено в державні конституції. Лишень декотра держава держиться ще давних поглядів, і скоро й ті підуть за загальним поступом людської думки.

Злучені Держави скоро по своїм повстанню признали засаду розділу церкви від держави. Держава не вмішується в нутрішні справи віроісповідань. Церква має право принимати та виключати членів, але держава не може ані примушувати людий приступати до церкви, ані не має права виконувати присуду церкви про виключенне її вірного. Еретичні суди ще случаються і нині, але все, що еретика може стрінути, то хиба виключенне його зі звязи з його церквою. Через те й не дивниця, що імя еретика означає щось дуже злого лишень у людий, які думають по середньовічному, а набирає просто значіння людини, яка ріжниться в поглядах від своєї церковної громади.

Вмішанне державного суду в Ню Орлінсі немовби противиться засаді відділення церкви від держави. Але се лишень так видається. В своїм приказі до епископів суд виразно говорить, що суд не хоче вмішуватися в нутрішний заряд церковних тіл. Суддя виразно признає, що церква й держава в Америці розділені від себе. Тому суд не може вмішуватися в те, котра сторона має слушність. Суд, однак на домаганне осудженого може розслідувати, чи його осуджено після правил його церкви. Суд може лишень вмішуватися, щоби оборонити права осудженого перед нарушенням зі сторони осуджуючого його церковного суду.

Зі сього видно, як далеко нинішний світ відійшов від того світа, який зеленими очима слідкував за приватними поглядами кождого чоловіка, пятнував кождого чоловіка, який важився висказати думку, відмінну від думки священиків, а відтак віддавав такого чоловіка державній владі на „покаранне його смертю без проливу крови".

І ГРАБСЬКИЙ ВЖЕ НЕ ПОРАДИТЬ

Дня 10-ого вересня на засіданню скарбово-буджетової комісії польського сенату виголосив польський премієр і міністер фінансів велику промову про польські фінанси та цим разом перший раз заграв на сумну нуту. Він ствердив: 1) що причиною упадку золотого не є німецькі „махінації" проти нього, але внутрішне економічне положенне Польщі і її господарська політика, а надто минулорічний неврожай; 2) що не можна богато надіятись, аби сьогорічний урожай міг поправити важке економічне положенне Польщі; 3) що не легкою справою поправити пасивний торговельний білянс; 4) що наслідком сього всього нема надії на те, аби курс польської валюти піднісся, та щоби польський золотий відзискав свою початкову вартість.

Промова Грабського була така безнадійна, що він не тільки не заповів поправи в економічній кризі Польщі, але навіть не умів вказати на шляхи до поправи. А вже Грабський осмілився себе докраю, вказуючи на те, що минулорічний неврожай спричинив кризу, а сьогорічний врожай чомусь не всилі нічо допомогти до поправи. Промова ся викликала серед польських політиків і фінансових кругів повне пригноблене.

На сю промову зареагував польський золотий дальшим упадком, а польські банки новими банкротствами.

Населенне, що на поклики польської преси та на запевнення польських офіціяльних чинників складало ощадности в банках, тратить останній сотик, зложений із своїх ощадностий на чорну годину, або на заплату розних податкових дода-

НАЙНОВІЙШІ ВІСТИ З КРАЮ

Наш кореспондент пересилає нам отсю розмову з одним з наших американських бизнесменів, д. Василем Гапановичем з Нюарку, котрий дня 1. жовтня с. р. вербував з 4-місячної прогульки в Галичині, про тамошні відносини.

Бизнесова поїздка.

Чого Ви їхали до краю? Чи в справах громадських чи приватних?

Я їхав по ділам свого бизнесу й оставляю Вам судити, чи вони публичні чи приватні. Іменно дня 2. червня пароходом Резолют виїхав я на чолі прогульки, яких сорок осіб Українців, до краю.

Що то є прогулька до краю і які люди їхали з Вами, богаті чи бідні?

Під прогулькою до краю треба розуміти подорож до краю, себто до Галичини, чи до Европи взагалі, короткий побут в краю і поворот до Злучених Держав по значно зниженій ціні на корабельному білеті. Задля взаїмної вигоди звичайно більше число краянів за спільною умовою з подорожною аґенцією вибирається в один час, на одному кораблі разом до спільної їзди до краю. Мої прогульковці майже всі їхали третою клясою, з чого можна судити, що вони не були богаті.

Чи прогульковий корабельний тікет можна дістати лиш тоді, коли їдеться разом з прогулькою, чи й тоді, коли хтось бажає поїхати до краю одинцем?

Так зв. шифкарту прогулькову по зниженій ціні можна купити кождого часу і можна їхати кождого часу, коли подорожному вигідно. Нема ніякого примусу їхати разом з іншими прогульковцями.

Тепереж-ж іміґраційні закони дуже острі; як Ви забезпечуєте поворот людий і чи взагалі є запорука, що подорожному, який заїхав до краю, не заборонять вступу до Злучених Держав?

Повну поруку на поворот до Злучених Держав дістають з Вашинґтону всі подорожні зі Злучених Держав, все одно, чи вони горожани зі Злучених Держав, чи ні.

На як довго дають з Вашинґтону гарантію на поворот прогульковців назад до Злучених Держав?

Дозвіл на поворот дістається звичайно на цілий рік, в потребі продовжується ще на 6 місяців.

В котрих сторонах перебували Ви в Галичині?

Найдовше задержався в повіті збаразькім і тернопільськім, а позатим був майже в цілій Галичині, у Львові, Перемишлі, Сяноці, Ліску і в інших місцевостях.

Чого Ви їздили туди, задля приємности, чи за ділом?

Тільки в свому рідному селі в домі своїх родичів і кревних перебував я задля приємности, а всюди інде їздив по ділам свого бизнесу.

Чи Українці бажають іміґрувати з краю до Америки?

Судячи по настроеви і бажанням, здається, що, якби так іміґрація до Злучених Держав була дозволена, сливе чи не половина Українців з Галичини виеміґрувала би до Америки.

Що за лихо, на Вашу думку, витискає наш народ з краю?

Передівсім загальна нужда, малоземелле, безробіттє, відтак невиносимий гнет політичний, здирство податків і данин та загальна безнадійність положення. Все те до купи називають в Европі „польською господаркою" або „polnische Wirtschaft".

Пограничні відносини.

Ви перше споминали, що перебували найдовше в Збаражчині й Тернопільщині; чи могли би Ви сказати дещо більше про тамошні обставини?

Перше, що впало мені в очі як свіжому чоловікови, то була велика сила війска з одного боку польського, а з другого боку советського в пограничних повітах. Богато казарм, телефонів військових, складів оружжя, а в повітрі наче запах воєнного чи передвоєнного поготівля. Можливо, що се було з причини маневрів, що одночасно відбувалися з польського і советського боку в тих сторонах підчас моїх відвідин. Якось дивно вражує надзвичайно велике число польських офіцирів, що радше виглядають на якихось жебраків ніж на офіцирів упорядкованої армії. Взагалі, видна убогість військового прохарчування і заосмотрення.

Нема майже дня, в якому не арештували би якогось аґітатора чи шпіона із советської України. І справді на самому кордоні вічні неспокої. Коли нема перестрілок, то бодай іде жива аґітація з боку советської України і то дуже примітивним способом, так якби за часів батька Гомера при облозі Трої. Виглядає ніби ціла радянська Україна се край найкращих бесідників, чи з учена ораторів, в роді Демостена чи Ціцерона. Щодня на самому кордоні з боку Великої України промовляють оратори до людий з Галичини, що звичайно збираються великими гуртами, щоб прислухуватись і намовляють до бунту проти Польщі. Такі мітинґи тягнулись би безустанно день і ніч, колиб їх не розганяло польське військо.

Який же настрій в населення серед такої ситуації?

Населенне вірить, що спасенне зпід польського ярма прийде зі Сходу.

А чи люди не бояться війни?

Навпаки, всі бажають і сподіваються війни і навіть старі діди говорять, що війна мусить бути і то скоро, щоби принести визволення зпід польської кормиги. Життя серед таких обставин просто задушне; кожда особа доросла, чоловік чи жінка, всюди на полосі півтора милі від границі, мусить мати при собі леґітимацію тотожности. Чи в полі при плузі, чи в дорозі, чи в млині, словом усюди, здержує польський жандарм і вимагає леґітимації.

Дальше від границі кишить від надмірного числа польських жандармів, що безустанно піддержують затяжну атмосферу невиносимого терору і провокації, непрактикованої в ніякій іншій державі світа.

Політичний, економічний і просвітний рух цілковито спаралізований.

Очевидно Ви бачили може вибори до сільських громадських рад, урядоване війтів? Будь ласка, вповіжте про те, що бачили.

Щось таке як вибори громадських урядників по селах і містах в Галичині, не істнує під польською окупацією. Війтів назначує згори старосто, звичайно найгірших хрунів. Тимто декотрі дуки в селі стараються хрунити без сорому, щоб заслужити собі ласку старостів. Хрунство практикується явно, головно у виді послуг для польської влади при здиранню данин, доносів на своїх людий, на який небудь український рух, жандармам і властям. А хто леда на якій державній посаді, вже хрунить, або усувається від всякої народньої роботи. Таким чином запанував такий безпросвітний хаос загальної деморалізації що не можна в нічому полягати на нікого. Спільно не можливо робити щонебудь, а одинцем ще менше.

Які Ваші спостереження на господарському полі?

В червні, коли я прибув до Галичини, панував голод. І в найбільшого господаря не було з чого спекти хліба. Подорожному в ресторанах подавали страви без хліба. Доперва жнива зробили конець голодоводу, однак хвилево, бо нема ніякої певности і ніхто о те не дбає, чи передновок наступного року знова не буде голодний. Урожай був ліпший ніж пересічний всюди, де повіні не знищили збору. Де позатоплювало поля, там голод шаліє далі.

Дорожня нечувана. Гноблять і нищать бідний народ як не в той, то інший спосіб. Увесь тягар паде на сільське населенне, бо продукти рільничі завсіди дешеві, а продукти фабричні недосяжно дорогі. В голод корець пшениці коштував $8, тепер лиш $3. Зате пара чобіт як тоді так і тепер коштує $10 до $15. Всяке купне і всяка продаж, головно на більші суми, робиться у валюті доляровій. Польська валюта приймається лиш в трансакціях на малі суми або при здачі решітки.

Лихва казочна.

Щось подібного до управильненого кредиту грошевого в Польщі нині не істнує. Ніхто нікому нічого не зичить, а як се зробить, то за страшно високі відсотки. Позички на 150% до 300% і більше на черзі дня. Хто зможе позичити $50 на місяць зв $5 відсотків, т. є за 60%, уважається дуже щасливим. Таким робом богачі дуже скоро збогачуються, а бідні дуже скоро сходять до жебрачої торби.

В людий по селах сила обезвартісних валют.

Великі сотки тисяч і міліонів паперових австрійських корон, польських та німецьких марок, російських царських і большевицьких рублів находяться по скринях і на полицях майже кождої сільської хати. Ними тепер бавляться діти. Молоде поколінне з тим звикло й не застановляється богато над тим явищем та з привички сподівається пережити ще не одно обезвартіснене ще не одних гроший. Натомісць старе поколінне задумчиво похитує головами і добачує в сім надзвичайне диво, що вказує на упадок моралі і скорий конець світа. Старим не може в голові поміститись, як то гроші, надто такі добрі як колишні австрійські і російські „вже не гроші", а безварнісні папірці, що ними діти граються.

Школа і церква.

Як виглядає шкільна і церковна справа тепер в старому краю?

Спеціяльно в Збаражчині українське шкільництво ще в повній силі. Майже в кождій громаді вчать ще українські вчителі. Богато гірше в усіх інших повітах. Наприклад в Тернопільщині українських учительських сил вже дуже мало; в інших ще меньше. Все українське учительство перенесено до корінної Польщі або викинено на брук.

Церква.

Серед такої деморалізованої і деморалізуючої атмосфери з одного боку витворився цинічний грубий матеріялізм, а з другого боку захопила значну часть населення містична чи релігійна манія. Люди відвертають свій ум від злоби сього світа і кидаються в обійми містики, що обіцює їм блага іншого світа. Тимто дуже скоро поширюються ріжні нові релігійні секти. Штундизм в пограничних повітах, а презвітеріянізм в глибині краю, як Львів, Станиславів, Стрий. Греко-католики невдоволені з причини відомих конщахтів в справі конкордату.

А чи відбудовує Польща воєнні шкоди?

Про якусь відбудову не може бути бесіди; її ніде не видно. Залізниці приведено до ладу сяк-так; уживаються воєнні лінії збудовані в Польщі Німцями, Австрійцями та Росіянами, але нових ліній не будується. Гостинці і краєві дороги в найгіршому стані, а держава їх не направляє; громади також ні. Їзда польськими дорогами се правдива пекольна мука для людий і для звірят.

Воєнні руїни як стояли так стоять. Держава не направляє ні доріг ні державних будинків, бо непевна, чи завтра не буде в Галичині другий пан. Знову громади таксамо не хотять нічого робити, ані доріг шутрувати, ані мостів направляти і люди кажуть, що не будуть робити вигоди для дольських користьоністів, які напливають, та для додяровців з Америки, котрі находять з грішми і скуповують добра і поля.

Кореспондент.

ЩЕ ПРО „ТАРҐІ ВСХОДНЄ".

—3—

Кілька рефлексій про павільон СРСР.

Чому саме „Таргі" не цікаві, з чим навіть трохи критично думаючі Поляки згоджуються, цим хай собі сушать голову ті, які їх уладжують. Нас Українців найбільше цікавить павільон СРСР., де ми надіялися найти і витвори з Великої України. Це цілком зрозуміле і природне. Та на жаль наше зацікавленне було даремне.

Радянський Союз, як одна з найбільших еропейських держав, міг і повинен був заяляти що найменше цілий павільон, бо при умілій орґанізації можна наповнити витворами країв СРСР. не один а більше павільонів. І чому якраз заповнено виставу на дві третині самим сирівцем, це тайна „Внешторгу". Всякий, хто оглядав виставлені в тому павільоні експонати, тільки й думав „дикий Москаль": що иншого можна судити зі самих шкір диких звірів?! Не знаю чи взагалі зацікавиться більше хто тими шкірами, бож Польща не має відповідних промислових заведень для виправлювання такого сирівця.

Та чи не краще булоб змінити цілком політику виставлювання сирівця, замісць якого можна би виступити з поважною скількостю готових фабрикатів, або бодай півфабрикатів. Адже замісць вивозити прекрасну залізну руду з Криворіжя можна таки на Україні перетворити її відповідно на залізо чи сталь. Кому треба, може купити! Чому не вивозять своєї руди Австрійці, Німці, Американці? Були колись на Україні фабрики Гена в Одесі, Ельворті в Єлисаветі, Гельферіха в Харкові і т. д., які робили прекрасні рільничі машини — можнаб було ними похвалитися перед людьми, а не лисами та медведями. Та й инші механічні варстати на Україні, Московщині, Уралі і т. д. моглиб щось гарного виставити. А хемічні фабрики! Таж незрівнанний харківський порошок до прання „Ґлорія" ставби в Польщі необхідним „артикулом". Та й мило Крестовнікових з Казані краще від „Шіхта". Сталеві линви для шахт Ново-Баварського завода дуже добре годилися би до Борислава або навіть до Шлеська. В Донеччині вони тягли з дуже глибоких ям вугіль з прекрасним вислідом. Пшенична мука з Полщі з Румунії, Угорщини, навіть тисячі кільометрів з Америки, а чому з України не могла би? Чи конче треба продавати саме збіжжа і то ще занечищене? і т. д. і т. д.

Але природи чоловіка не зміниш. Аранжер бачив тільки сиру шкіру, був на Сорочинецькій ярмарці та подивляв безобразні „д е р е в л я н і" фіґурки, привезені короб'ничками з московських губерній, бачив, бо певно купував „духи" Ралле та цукорки Бормана і тому завів на показ за границю до Лайпціґа, Відня, Львова й обвозить усюди, де є тільки міжнародня торговельна вистава. Є що показувати... в Сорочинцях, Балті, чи Урюпині!

Про суто-російський характер павільону СРСР. на львівських „Таргах" ми вже згадували у попередній замітці. Слідами „єдіної неділимої" ідуть торговельні делеґати Радянського Союза, наче би хотіли забезпечитись „на всякий випадок" — рахуючи на успіх „царя" Кирила. А проте, престіж Союза перед широким закордоном лише зріс би, як би на таких міжнародніх торговельно-промислових виставах демонстровано наглядно ступінь розвитку кожного народу, проживаючого в Союзі. Тим прикрійше вражає така „обєднітельна" політика радянських делеґатів на „Таргах" — де лише загальне обурення тутешніх громадян примусило господарів, павільону подбати post festum за кілька українських книжок! Можливо, що заграничні представники, які ось приїхали до Львова, свідомо компромітують СРСР. Але в такому разі слід пригадати собі, що людий, які не надаються до діла, а тим більше до репрезентації, стягають за обшивку в кутик, бо то часом навіть і у церкві бють.

Інж. П. Волосенка.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.
One year ..... $ 7.00
Six months $3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Ситі і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSBY CITY, N. J.

ПОЗІР! ПОЗІР!
УКРАЇНЦІ ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.!
ВЕЛИЧАВИЙ
КОНЦЕРТ
при участи славних французьких і айрських артистів на користь укр. гр.-кат церкви св Михаїла в Вунсакет, Р. Ай.
В НЕДІЛЮ, 18. ЖОВТНЯ 1925
о 2-ій годині сполудня
В HARRIS HALL.
В українському відділі концерту будуть співати: Хор Церкви св. Михаїла під проводом п. Павла Скрібляка; п. Антін Тепер (соло); п. Марія Герман і П. Петро Ранко (дует).
Запрошуємо всіх Українців з Вунсакет і околиці. 239
ЗА ЦЕРКОВНИЙ КОМІТЕТ:
о. Гаврило Верховський, парох.

ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА ШТУКА ТЕАТРАЛЬНА П. З.:
БАНКИТИР УМЕР
комедія з сільського життя на три дії.
Виступає в сій штуці 14 осіб.
Ціна 35 центів.
Замовляти слати до книгарні „Свободи".
"SVOBODA"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ПОЗІР!
ФІЛАДЕЛФІЯЦІ!
ПРОБИ
УКРАЇНСЬКОЇ ОРХЕСТРИ
відбуваються кождої пятниці о годині 8-10 вечер. в домі Укр.-Амер. Горожан, 847 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.
Кождий, хто грає на якімсь інструменті може зголоситися до орхестри в пятницю вечер або у п. Павла Келичавя під ч. 823 Н. Франклин вул.
ПАВЛО КЕЛИЧАВА
уділає нотацій на скрипку і инші інструменти.
Голоситись під число: 238-
823 N. FRANKLIN STREET,
PHILADELPHIA, PA.

Судія: Як могли ви бути настільки безличним, щоби вкрасти лікареви годинник із кишені саме тоді як він написав вам рецепту?!

Злодій: Я найшовся в примусовому положенні. На рецепті було написано: „Що години одну ложочку від кави". Я мав годинника, а мусів же знати, як брати лікарство.

ПОЗІР! — ПРАВІДЕНЦ, Р. АЙ.!
ТОВ. ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА
від. 73 У. Н. Союза
— устроює —
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
В ТРІМОНТ ГАЛИ,
Сант Провіденц
240 Willard Ave., Providence, R. I.
В СУБОТУ, 17. ЖОВТНЯ 1925 Р.
Початок о год. 6. пополудни.
Вступ 50 центів.
Запрошуеся всі Товариства місцеві і позамісцеві, щоб кождий прибув. За добру забаву ручить
239 Комітет.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

Взазив від Т-ва Прихильників освіти у Відні.

Виділ товариства Прихильників освіти у Відні взиває всіх своїх членів, які побирали в названім т-ві підмоги-позички, а які що найменше перед роком опустили високі школи, щоби свій довг в як найкоротшому часі звернули.

Т-во находиться тепер у великій матеріяльній біді, не має ніяких матеріяльних фондів і може своїм новим членам лише тоді помагати, якщо старі члени сповнять свій обовязок і звернуть побрані допомоги.

Довгу просимо звертати в австрійській або в якій іншій чужій валюті по курсі дня звороту, в цілости, або сплатами через банк, або грошевим листом на адресу: Prof. dr. Dnistrjanskyj fuer Ukr. Verein der Kulturfreunde, Wien VIII. Albertgasse 34/26.

Імена тих, що не сповнять свого обовязку в найблищому часі, будемо приневолені оголосити публично в часописах.

Відень 12. вересня 1925.

За виділ т-ва Прихильників освіти:

Др. Дністрянський, голова;
Михайло Гуцуляк, скарбник.

ЩЕ ПРО СХІДНІ ТОРГИ.

Я не думав, що прийдеться мені ще раз писати про Східні Торги. Справа ця така маловажна не тільки супроти вічности але й супроти недалекої будучности, що забирати про неї голос просто не виплатиться.

Але як тебе просять куди небудь, то тяжко відмовити, тимбільше коли просять люди, з якими... хто знає чи не прийдеться „десь щось коли".

На редакційнім столику я застав учора письмо:

„Горожанине!

Пропонується Вам нами, зайти на „Всходне Таргі" і осмотрить советску виставку, на якій маються, между прочим, суровці і півобработки СРСР. Вами, як охотником, напевно буде з приємністю оглянено кожі медведів, соболів, куніц, лисів, тхірів, вілів і кінів, — конишніх слуг буржуазії, а тепер вільних звірячих пролетарів. Заходьте без страху!...

За торговельну місію
Нухим Мельниченко."

Прочитавши повисше письмо раз, другий і третій, я нарешті розчовпав, що воно значить і вибрався на Сходне Таргі, тим разом уже до середини.

Порожнім трамваєм виїхав аж під саму площу, збудив панну при касі, заплатив два золотих і ввійшов на площу виставки.

Публики на площі багато. Переважають поліціянти і техніки, що збирають на свій дім і воздушну фльоту.

Хочби хто й не знав, де находиться радянський павільон, не потребує боятися, що до нього не трафить. Зараз при вході на площу вдарить тебе в очі такa червоність, що аж очі прижмуриш.

Хоч большевики густо-часто крадуть Польщі старшин на границі, інтерес є інтересом і на Торгах дістали вони найкращий павільон (будований за проклятої Австрії).

Взявши будинок у свої певні руки, большевики зробили з нього якийсь кровавий палац.

Перед входом мають на вітрі червоні хоругви, великі як вітрила, по три з кожного боку сходів. А сходи! Цілі червоні мов би на них відбувалося пекування буржуазії про силу пролетаріяту. Над сходами радянський герб, який розмостився мов ненароком на цілій Европі. До гербу додано, з огляду на сьогорічний урожай, шість колосків пшениці.

Все, що прийде на площу, біжить у большевицький павільон, щоб хоч трохи подихати заказаною атмосферою і побачити як вже не большевиків, то хоч їх вироби. Придивляються до кожного куска дерева, до ганчірок, до прядива і з дива не можуть вийти, що все те таке собі звичайне, таке людське.

Я найцікавійший був на шкіри звірят. Тому швидко минув український відділ перепевнений мітлами, шматами і волосінням, а перейшов до російським кавіром, самоварами і шкірами.

Передовсім шкіри.

На дошках висять стягнені шкіри (виставлені тільки звірячі) і любують око знавців. Найкращі лодулі лиси і сибірські вовки, але звідки вони тут взялися — нема певних даних. Може вони спольовані і на Сибірі, але в якогось богатого купця чи дідича. Минулого року на виставі в Липську якийсь російський емігрант пізнав свого білого медведя, який лежав у його кабінеті і вказував навіть печатку. Але справи не виграв, бо знавці осудили, що печатка на шкірі могла бути винена ще за життя підбігунового медведя.

Та як би там справа не стояла, шкіри звірячі гарні, і я не мав би нічого проти цього, щоби після вистави один голубий лиc помандрував до мене (Ринок ч. 10 для Г. Ч.!) Моя жінка має „буржуазні предразсудки"; конечно хоче футряного ковніра. А я наймит буржуазії, не встигну й до голодової смерти заробити на нього.

Крім шкір є ще кавіор, який також пригодивсяб, як не мені, то бодай моїм редакційним товаришам.

А за тульськими самоварами кіоск із книжками.

Книжки, книжки, книжки....

Є й українські, бігме є...

Правда, довший час їх не було, бо й на біса їх тут! Чи це для комуністичної пропаганди потрібне?...

Але почав дехто нарікати і треба було заткати губу націоналістам. Тепер вже не мають чого кричати. Є оповідання Васильченка і ще якісь дві брошурки. А це зовсім вистарчає, щоб репрезентувати самостійну державу, хоч і грубо сфедеровану, яка займає більший простір від Німеччини...

Правду сказати, України ніякої не було, нема і не буде.

Є тільки: **українізація!**

Галактіон Чіпка.

Lehigh Valley
ПРОГУЛЬКА ДО
WILKES BARRE I SCRANTON,
в Неділю, Жовтня 18-го
$3.60 ЗВОРОТНИЙ БІЛЕТ
Білети добрі лишень на прогульковім трені в обі сторони.
Лиш. New York 11.43 P. M. Субота (Hudson Terminal лишень)
Лиш. Jersey City 11.55 P. M. Субота (Exchange Place Station)
Лиш. Newark 12.25 A. M. Неділя (Elizabeth and Meeker Aves.)
ПОВОРОТ:
Лиш. Scranton 6.00 P. M. Неділя (Laurel Line).
Лиш. Wilkes Barre 6.50 P. M. Неділя
Білети до набутя в Exchange Place або Journal Square. Телефон Інформаційного Бюра Montgomery 7000
Lehigh Valley Railroad
The Route of The Black Diamond

МИХАЙЛО ЗАЗУЛЯК, баритон, з акомп. орхестри.

27027F	10-цалів 75 шит.	Верховина. / Гей, там на горі Січ іде.

Ось тут є дар від Колюмбії Фонограф Ко. для Української Публики. Сей рекорд є надзвичайно гарний, який знайде признаних задля його практичного вибору.

Михайло Зазуляк є талановитим співаком і віддає сей талан в кождий рекорд. Обі сі пісні зображують всю духову українську любов до родної пісні і патріотизму.

Сей рекорд буде оздобою кождої хати. Він є богатий в музиці і словах. Відвідайте на певно Вашого місцевого продавцю і послухайте добірну лісту сих рекордів, а відтак замовіть їх собі.

10-цалеві — 75 центів.

27029F	Вокальне тріо Токарова. Зелененький Барвіночку. Гречаники.	27019F	Петро Гурський, баритон Січ, Сапата. Дивчина.
27002F	Тріо М. Токарова. Ой піду я лугом. Чи ти мене вірно любиш.	27013F	Д. Медовий, тенор. Ой, мати, мати За Неман іду
27011F	Ів. Петяк і Грицько Когут, гумористи. Святи. Де моя хата?	27004F	Д. Медовий, тенор Баламути. Реве та стогне
27010F	Танець Чумака. Вечериці. Танець Колюмбія Укр. Орх.	27003F	Ой, не ходи, Грицю. Ой, із за гори. Вокальне Тріо М. Токарова.
27005F	Д. Медовий, тенор. Та нема гірш нікому Зібралися всі бурлаки	27000F	Колюмбія Укр. Орх. Коломийка і Український гопак.
27025F	Гармонія і клярнет. Самохіл, Полька Варят Полька	27001F	Д. Медовий, тенор Гей, ну братця до збруї. Ой наступає та чорна хмара.
27026F	Пішла Ганзля жито жати. Ой, під гаєм зелененьким. Вокальне Тріо М. Токарова.	27022F	Вокальне Тріо М. Токарова. Українські народні пісні Часть 1-ша і 2-га.
27024F	Д. Медовий, тенор Верховинець. Бурлака.	Е 7042	Колюмбія Укр. Орх. Українські потпурі Коломийка № 1.
27021F	Вокальне тріо М. Токарова. Збір українських пісень і шумить і гуде.	Е-7429	Колюмбія Укр. Орх. Український козак. Коломийка.
		Е 7751	Колюмбія Укр. Орх. Українські потпурі Ч. 1 Українські потпурі Ч. 2

Columbia
PHONOGRAPHS RECORDS
Ukrainian 204

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

Сава Чалий.

(Історичне оповідання).

(49)

— Ти ще ніколи не була така роскішна, як нині, — шепотів, цілуючи її. — Коби Чалий з походу не вернув! Чи наш малий здоровий?

Курчинська не відповідала.

— Ти з жалю, що Чалого не вбили на паль, чи з тої роскоші заніміла? — питав, пригортаючи її ще раз до себе. — Нині не можу довше бути з тобою, бо й мене пильнують, чи виконую мої обовязки. Я пильную тебе й сина, щоби Чалий вас не викрав і не вивіз на Запороже, мене пильнують, чи я не сплю. Вони, дурні, не знають, що я найліпше пильную тебе, будучи тут з тобою. Вже йди до хати, щоби мама не помітила твоєї неприсутности. Завтра в ночи вже не буду стукати до вікна. Прийди сама сюди.

Шаравскі на силу випхав Курчинську з бесідки, бо вона все ще пригорталася до него. Обіймала за шию і цілувала.

— На нині досить, серденько. Іди спати. Не забудь, що завтра дожидаю тебе тут.

Курчинська вернула до хати ущасливлена. Знала, що і другу ніч буде з ним.

— Коби тільки було так темно, як нині. Але в бесідці, на добавок цілком накритій вітками вищень, буде темно, хоч би й місяць світив. Як ні, як пізнасть мене, то остаточно розмовлюся з ним. Тепер вже не жарти. Мусить взяти шлюб. Чейже на ганьбу не лишить мене. І донька не позволить, щоби він її рідну маму посадив на публіку.

Курчинська скоро вснула. Мабуть снилися їй якісь любі сни, бо крізь сон усміхалася як мала дитина.

Рано Зоська встала якась неспокійна. Не могла місця знайти собі. Маму вижила. Зайшла до пекарні до Марини.

— Хиба Шаравскі пішов на шов в похід? — промовила. — Казав, що не піде. Знає, що Чалий пішов на пару днів, а не користає з того. В день не був і в ночи не був. Може боїться мами? Я вже здорова і мама могла би вернутися до Немирова.

— Старша пані нарошно лишилася тут — Марина відповіла. — Цильне вас, щоби до вас не причепився Шаравскі. Може він справді того і не приходить. Бо яка йому або вам користь з того, що тільки дивитеся одно на одного? Як ще сеї ночи не прийде, то треба буде через Лейбу переказати, щоби доконче прийшов.

Надійшла Курчинська, отже вони замовкли.

В ночи Зоська довго не могла вснути, отже Курчинська довго не виходила. Нарешті діждалася. Зоська вснула, Курчинська побігла до бесідки і знов опинилася в обнятях Шаравского. Гадала, що ребра поломить, що випре з неї душу. Нині Шаравскі довше засидівся. На дворі вже сіріло, але в бесідці все ще було темно.

— Мені вже пора йти. Завтра знов буду тут.

Курчинська обняла його за шию і стала цілувати.

— Ти нині якась ненаситна,— говорив сміючися. — Я вже не годен. Буває здорова.

— Коли буде наш, шлюб? — спитала шепотом, притуливши уста до його уха.

— За життя Сави?

— Або Сава боронить?

— Що ти плетеш, дитино?

— Я не можу відкладати. Сталося. За три-чотири дни мусить бути шлюб.

— Як Чалий верне, то постараюся, що ти повдовієш. Мені вже все одно, бо без тебе жити не можу. [illegible]

— Ти хиба не знаєш, що я вдова?

— Що?! — крикнув голосно. — Ти вже вдова? Прийшли вісти, що Сава погиб? Чому я ще не знаю сего? Правда... ти його жінка, отже гінці прийшли насамперед до тебе. Славити Господа! Така вість скріпила мою силу.

Шаравскі ще раз обіймив Курчинську.

— Отже коли шлюб? — шепнула ще раз до уха.

— Тепер вже не потребуєш шепотом. Вже нікого боятися. Говори голосно.

— Отже я питаю голосно — заговорила, витягаючи його з бесідки — коли наш шлюб? На ганьбу не лишиш мене!

Побачивши Курчинську, Шаравскі задеревів. Очи вилізли йому на верх, коли вдивлявся в неї.

— Ти вчера стукав до мого вікна і викликав мене. Відходячи, ти приказав мені прийти сюди сеї ночи. Коли шлюб, Юзуню?

Вона притулилася до него, кладучи голову на його груди. Він аж тепер отямився.

— Чорт стукав до твого вікна! — Заревів. — Чорт викликав тебе. Нехай чорт з тобою жениться, триклята відьмо!

Шаравскі вхопив її обіруч і з усеї сили пхнув її від себе. Вона вдарила головою об дерево і без духа впала на землю. Шаравскі не бачив сего, бо відіпхнувши її від себе, відвернувся і втік. Запер фіртку і наче божевільний пігнав до корчми. В корчмі присів до меду і тягнув так, що його занесли на постіль.

Курчинська ще яку годину пережевала під деревом, під котрим впала. Коли очуняла, вернула до хати і покладася. Спала до вечера і в ночи пішла до саду. Пересиділа в бесідці цілу ніч, але Шаравскі не прийшов.

— Треба їхати до ясновельможного, сказати йому всьо. Як гетьман не поможе, то виявлю всьо Чалому. Нехай гине!...Але що мені з того, як Чалий вбє його? Як його вбє, ще й доньку? Хто закриє мою ганьбу? Треба тільки учекти. Чи не любить він твою Зоську?

— Він її, вона його. Чалий дурний, тішиться сином Зоськи.

— Аж так?

— А так. Але Шаравскі не тільки з Зоською. Як ясновельможний не прикажуть йому оженитися зі мною, то він Чалого вбє, з Зоською ожениться і я сяду на публіку. Прошу ясновельможного приказати Шаравскому, щоби зі мною звінчався. Бо з його вини я до пару день мушу дістати мужа. Хоч би на добу, хоч би на одну ніч, хоч би на годинку.

— Яким то способом могло статися, що Шаравскі, люблячи твою доньку, завинив, що ти мусиш дістати мужа?

— Бо я його здурила. Бо то так було.

Курчинська розказала Потоцкому всьо „з кінця", не промовлюючи нічого.

— Він справді збожеволів,— Потоцкі замітив, вислухавши до кінця. — Він готов Чалого вбити. Хоч би й з тобою оженився, то від Зоськи не відервеш його. Все буде забігати. Тепер ще не знаю, що зроблю. Обміркую і скажу. Бувай здорова.

— Тільки прошу ясновельможного, час не стоїть. Час іде і несе мені... ганьбу. Шо має бути, мусить бути скоро.

— Чи він тебе просив, щоби ти пхалася до него?! — гетьман крикнув сердито. — Шуруй!

Курчинська вийшла, гетьман позвав до себе Кшиштофа.

— Пішли гінця до Шаравского. Нехай стягне своїх вояків і зараз вертає до Немирова! Він там вже непотрібний.

Одночасно з Шаравским, тілько від противної сторони Немирова, в місто вїздив Чалий на чолі свого війска. Зараз зголосився до гетьмана. Гетьман підступив до него аж до дверий і подав йому руку.

(Дальше буде).

ЧАСОПИСЬ „СВОБОДУ" ЧИТАЄ ДО СТО ТИСЯЧ ЛЮДИЙ, ТОМУ ВОНА є НАЙЛІПШИМ ПОСЕРЕДНИЦТВОМ ДЛЯ ОГОЛОШЕНЬ.

ДОПИСІ.

НЮ ГЕЙВЕН, КОННЕ.

Справа рідної школи.

Від часу до часу появляються відомости про житте ріжних наших громад. Так і в нашій місцевости, в Ню Гейвен, народня робота з кождим днем поступає наперед.

Дня 14. вересня сього року розпочалась діточа школа під проводом п. учителя Каськова, котрий прибув до Ню Гейвен.

Тут справді робота пійшла-б знаменито, колиб не появлялись винаймики канадійського стилю, котрі були так вірні свому господареви, що навіть батогом з коний мухи обганяли.

Правду сказати, наші громадяни не уміють оцінити своєї мови на чужині, а заразом діточої школи, котрої конечно потреба. Не треба забувати, який примір давали Жиди в старім краю. Вони бувало винаймували по селах хати чи то у Стефана чи Івана; оплачували свого професора, та учили своїх дітий по еврейськи. Ми Українці маємо більше спромоги посилати своїх дітий, хоч по дві, три години денно, щоби бодай наші діти могли приучитись по українськи лист написати до своєї рідні в старому краю.

А деж тії діти? Будьмо певні надії, що пізнійше усе буде видно, як нюгейвенські діти, котрі ходять до школи. Се буде виглядати, як би зійшлись діти двох національностий.

Се все залежить від родичів, котрі не дбають про своїх діточок. Отож подумайте здорово — шліть своїх діточок до школи, поки час, а будьте певні, що за те заслужите на честь і славу від добрих людий.

Мих. Довгий.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МИТАРСТВА МОСКВОФІЛЬСЬКИХ НЕДОБИТКІВ.

На послухання до премієра Грабского впросилися львівські москвофіли: Мишковский, Третяк і Заяць і просили захищати їх становище в Ставропігії, яку вони насильно загарбали.

УВАГА.

Повідомляється всіх інтересованих, що в справі оголошень Віч, уряджуваних в користь допомоги старому краєви, отворяєся в нашій часописи осібна рубрика під наголовком „Віча". В сій рубриці будеся містити даром коротенько проголошення Віч, а то: місцевість, день Віча і його ціль. Хто однак хаче, щоб оголошенне Віча було в більшому форматі і осібно, той мусить в раз з таким оголошенем прислати $2 — за одноразове оголошення.

Адм. Свободи.

ЩАСТЯ І ЗДОРОВЛЯ.

Се дві нерозлучні річи, а добре здоровля можливе лишень маючи здоровий нервовий систем.

Тисячі людий хорують на нервовість тому, що їх нерви слабі і розстроїлись. Нервовий чоловік скоро нетерпеливиться і кожда дурничка його дражнить. Йому всьо гей неподобається і здаєсь йому, що все окруження гейби змовилося проти него і робить йому шкоду.

Нервовий чоловік сам терпить і спричиняє терпіння для всіх близьких него.

Для успокоєння нервів і привернення їх до нормального стану уживайте знаного покріпителя нервів Еліксір Партоґльора.

Більша бутелька коштує лишень 1 доляра. Замовлення присилайте до:

АРТЕКА РАРТОЗА,
321 — 6th Ave., cor. 20th St., Dep. 625
New York, N. Y.

НАЙЛІПШЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ СЕ ОЩАДНОСТИ В БАНКУ.

ВЛОЖІТЬ ВАШІ ОЩАДНОСТИ ДО НАШОГО БАНКУ, ЗА КОТРІ БУДЕТЕ ОДЕРЖУВАТИ 4 ПРОЦЕНТ.

Наш Банк істнує поверх 43 роки і находиться під наглядом уряду.

ДОЛЯРИ ДО ГАЛИЧИНИ І НА УКРАЇНУ

пересилаємо почтою і телеграфічно в скорім часі за низькі оплати і доручуємо на місце призначення.

ТЕЛЕГРАФІЧНА ОПЛАТА ВИНОСИТЬ ВСЕГО 75 ЦТ.

Голоситься до:

THE STANDARD BANK
55 AVENUE B., NEW YORK

Отворено до 8. год. вечер.

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за місяць вересень 1925 р.

НОВИЙ ВІДДІЛ:

Т-во Богдана Хмельницького, відділ 345 У. Н. Союза в Міннеаполіс, Мінн. Чубей Микола, Проць Василь, Романчук Іван, Рихлій Марко, Бембен Казимир, Бортник Іван, Юрків Іван, Кохан Марія, Кормило Юстина, Лисий Іван, Маюшан Михайло, Владичок Василь, Попко Дмитро, Ілюк Славестер.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 1. Конисинський Іван.
В. 2. Михалюк Теодор.
В. 63. Гомемда Маргарет.
В. 77. Мисько Пелагія.
В. 95. Гіль Олександер.
В. 96. Бровко Андрій.
В. 98. Заремба Іван.
В. 100. Яхвак Теодор, Ківака Григорій.
В. 112. Кобилянська Анна
В. 115. Клюс Іван.
В. 120. Бац Катерина.
В. 133. Пашків Стефанія.
В. 135. Лучко Андрій, Рудяк Марія.
В. 137. Мазій Марія.
В. 143. Балас Онуфрій, Сабайло Іван, Костишин Дмитро.
В. 144. Вуйкевич Стефан.
В. 151. Федак Марія.
В. 152. Красножони Дмитро.
В. 155. Мірка Марія.
В. 162. Демкович Іванна.
В. 170. Мендак Олекса.
В. 204. Дерик Розалія, Лубківський Іван, Білик Василь, Ковальчук Петро.
В. 216. Семчишин Катерина.
В. 218. Гусак Стефан, Калька Анастазія.
В. 227. Решетар Олена.
В. 237. Василик Павло.
В. 268. Омелян Данило.
В. 270. Магура Анастазія.
В. 288. Гук Василь.
В. 296. Гусак Стефан.
В. 316. Скорохода Текля, Храновська Пана.
В. 342. Гуралк Іван.
В. 343. Мойсюк Павло.
В. 384. Подолак Катерина.
В. 385. о. Кришка Дмитро.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 11. Сологуб Іван.
В. 18. Процюк Василь.
В. 29. Костюк Михала.
В. 31. Якобов Григорій.
В. 56. Родзінський Павло.
В. 61. Щоповит Данько.
В. 66. Мізерак Асафат.
В. 91. Дочомінський Антін.
В. 98. Мельник Семен, Данилюк Стефан, Микуляк Анна.
В. 112. Гбур Парасковія.
В. 121. Черевятий Пилип.
В. 135. Колтун Антін, Підкалицький Янко, Підкалицька Юлія.
В. 157. Ганович Дмитро, Візмін Василь.
В. 158. Чабак Дмитро.
В. 179. Кульчицький К. Іван, Кульчицька К. Юлія.
В. 201. Кубай Міхайло.
В. 213. Вишневий Андрій, Зощак Іван, Зощак Марія, Зимяк Наум.
В. 214. Кацюба Марія.
В. 217. Пакуза Андрій.
В. 222. Комарницький Гнат.
В. 235. Бобак Михайло, Бобак Марія.
В. 245. Савчин Василь.
В. 248. Сушинський Михайло.
В. 266. Мостовик Стефан.
В. 268. Громик Михайло, Громик Петро.
В. 273. Сутз Семен, Сутз Катерина.
В. 290. Мартушевська Юстина.
В. 292. Фіна Андрій, Золочівський Павло, Даників Василь.
В. 294. Салецький Михайло, Салецька Атанасія.
В. 316. Легкий Василь.
В. 323. Масута Теодор.
В. 324. Данилюк Василь.
В. 336. Гладиш Петро, Гладиш Юліян.
В. 350. Мороз Василь.
В. 354. Валог Людвик, Валог Агата.
В. 363. Костів Іван.
В. 365. Цибулак Іван.
В. 385. Пилатюк Олекса, Пилатюк Катерина, Лозовський Іван, Лозовська Анеля, Деделюк Юрій.
В. 388. Лемішо Петро, Годунка Теодор.
В. 400. Чабан Петро.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 9. Сулима Анна, Панькевич Андрій, Пиньксевич Тома, Ковальчик Анна.
В. 20. Кульчицька К. Юлія, Кульчицький К. Іван.
В. 29. Сокольський Мирон.
В. 46. Батюк Антін.
В. 56. Пуцило Анна.
В. 65. Лунік Теодор.
В. 70. Панько Павло, Павлик Евфросія.
В. 120. Древна Василь, Древна Анна.
В. 140. Тихоненко Гавриїл.
В. 146. Тарас Василь, Тарас Матрона.
В. 147. Мильо Григорій.
В. 213. Михальський Григорій, Михальська Мелянія.
В. 217. Завадецький Андрій.
В. 219. Боднар Микола, Псуй Павло.
В. 223. Кузьмінський Григорій.
В. 229. Лаврівський Іван, Лаврівська Марія.
В. 265. Стичишин Микола.
В. 276. Ромін Віктор, Роман Анастазія.
В. 307. Витяз Іван, Аркатин Гринько, Витяз Марія.
В. 313. Качмар Петро.
В. 321. Серпінка Ірена, Серпінка Ів.
В. 334. Задерецька Стелла.
В. 345. Андрущак Петро, Демянюк Іван, Демянюк Василь, Грубрин Микола, Грубрин Юліян, Грубрин Василь, Грубрин Петро, Гайна Ева, Ковалів Йосиф, Кулинак Петро, Ковалів Розалія, Крайдуба Юлиян, Крайдуба Теодорн, Кохан Теодор, Климчук Іван, Колька Йосиф, Кузик Іван, Лозовський Іван, Парій Петро, Пастушенко Григорій, Парій Кеня, Пилатюк Олекса, Пилатюк Катерина, Рихлій Константин, Садова Текля, Садовий Петро, Климчук Марія, Кузик Онуфрій, Кузик Анна, Лозовська Анеля, Олійник Йосиф, Парій Мокрина, Процай Антін.
В. 385. Кормило Михайло, Замлянчин Семен, Замлянчин Анастазія.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЯ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 5. Фтик Анна, Мінчак Іван.
В. 7. Кот Стефан.
В. 9. Бембен І. Домінік, Любан Анна.
В. 14. Бабинський Петро, Бабовська Юстина, Дрогіна Евген.
В. 21. Пуцко Микола.
В. 23. Крупа Василь.
В. 28. Вуйцишинський Павло.
В. 31. Плакса Іван.
В. 40. Пелеський Іван, Сатинур Трофим.
В. 47. Пірожик Ігнац.
В. 48. Дуж Дмитро.
В. 50. Гармич Микола.
В. 58. Вашишин Стефан, Кабляк Ів.
В. 61. Хохла Стеф, Пилип Григорій, Єдинак Михайло.
В. 64. Барон Онуфрій.
В. 65. Гладинська Софія, Голодинський Михайло.
В. 72. Кутрин Фелїція, Троняк Анна.
В. 76. Крапп Андрій, Подолячик Анна.
В. 93. Вардига Теодор.
В. 94. Карпович Стефан, Купницький Микола, Ковальчук Дмитро.
В. 95. Козар Титус, Парубчин Іван, Валігурський Олекса, Прус Василь.
В. 96. Реет Сенько.
В. 98. Ковалік Фред.
В. 99. Боболяк Михайло, Іващишин Ілїя, Цирокий Михайло.
В. 102. Стадник Константин.
В. 107. Миснік Яким.
В. 118. Костишин Михайло.
В. 126. Процюк Іван.
В. 127. Брятон Дмитро.
В. 128. Мирошнйко Йосиф.
В. 130. Шупеко Теодор.
В. 135. Шутяк Іван.
В. 138. Запотічний Михайло.
В. 145. о. Підгорецький Микола.
В. 147. Юнко Іван.
В. 164. Ференц Семен.
В. 167. Галай Марія, Галай Едвард.
В. 168. Гаєс Михайло.
В. 174. Йоськів Михайло.
В. 180. Шмудз Валентий.
В. 181. Шевчук Іван, Шевчук Марія.
В. 191. Іванечко Михайло.
В. 192. Шкрамко Анна, Шкрамко Олекса.
В. 203. Смілка Михайло.
В. 207. Рура Микола, Даминов Яків.
В. 210. Ошпіка Лев, Сабаль Іван.
В. 212. Подоба Магдалена.
В. 216. Стефанюк Марія.
В. 217. Андрухів Григорій, Ніщук Григорій.
В. 218. Майданик Петро.
В. 220. Бубен Антін, Бубен Ольга.
В. 221. Слюсарчик Григорій, др. Назарко Олекса.
В. 226. Михалик Магда, Михалик Йосиф.
В. 230. Смаль Анна, Смаль Ілїя.
В. 232. Петрівська Цецілія.
В. 234. Магаляш Гринько.
В. 235. Андрищ Марія, Андрищ Микола, Прощ Йосиф.
В. 237. Шупрагайло Михайло, Шупрагайло Розалія, Стецюк Іван.
В. 244. Бейдза Михайло.
В. 247. Левицький Петро, Мацей Іван, Суський Стефан, Суська Анна.
В. 248. Юзьків Йосиф.
В. 254. Савчишин Анна.
В. 260. Пісьо Василь, Пісьо Анна.
В. 262. Грицишин Микола.
В. 274. Лисейко Микита, Мирдич Ів.
В. 275. Питак Емілїян.
В. 276. Тер Михайло, Хзиста Іван, Федорко Іван, Гаганін Анна, Кубай Іван, Ліщина Дмитро, Миник Микола, Махник Теодор, Петришак Анна, Петришак Василь, Сисин Василь, Сисин Марія, Гер Ева, Жук Микола, Керепь Михайло, Гогнят Стефан, Саддовський Андрій, Васьків Василь.
В. 280. Гайдаш Йосиф, Гоцко Марія.
В. 286. Кендзерський Микола, Кензерська Евдокія.
В. 292. Лисак Ілїя.
В. 294. Калушко Калістрат.
В. 296. Гарасим Емілїян.
В. 300. Вуйків Вікторія, Калинич Андрій, Василишин Андрій.
В. 308. Смаль Стефан.
В. 316. Петрів Андрій, Петрів Марія, Сьміловська Теся.
В. 318. Мулеса Юлїя.
В. 322. Маєрщук Анастазія, Верешок Катерина, Зілїська Марта.
В. 324. Антонович Антін, Різничок Пилип.
В. 328. Бобич Константин, Ярош Йосиф, Бобич Анна.
В. 330. Конікович Михайло.
В. 333. Бабич Ева.
В. 336. Ільза Андрій, Ільза Антонина, Левицький Михайло.
В. 344. Гавришко Василь.
В. 351. Пройфета Павло, Шимонович Амброзий.
В. 365. Волошин Василь, Вирхола Павло.
В. 367. Бігун Микола.
В. 369. Федаранин Анна, Кацьків Василь, Кацьків Василь.
В. 381. Резник Стефан.
В. 385. Лешишин Микола.
В. 388. Лесюнський Михайло, Волосянська Марія.

ЧЛЕНИ ВІДІРШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 24. Магун Михайло.
В. 28. Мольо Григорій.
В. 48. Кузьмінський Григорій.
В. 50. Лесів Петро.
В. 56. Тихонович Гавриїл.
В. 63. Денько Михайло, Денько Ева, Микульський Йосиф, Окаль Семен, Шак Василь.
В. 83. Аркатин Гринько, Витяз Іван, Витяз Марія.
В. 85. Петрівський Петро, Вітчишин Михайло.
В. 96. Древна Василь, Древна Анна.
В. 98. Канюка Теодор, Панкевич Анна, Сулима Анна.
В. 117. Середюк Параскевія.
В. 118. Роман Віктор, Роман Анастазія.
В. 120. Вайда Іван.
В. 135. Підкалицький Янко, Підкалицька Юлїя.
В. 137. Толбай Станислава, Толбай Дмитро.
В. 179. Кульчицький К. Юлїя, Кульчицький К. Іван.
В. 190. Кошик Людокіх.
В. 218. Кирс Гавриїл.
В. 223. Сокольський Мирон.
В. 228. Пінкасевич Тома.
В. 234. Гушак Теодор.
В. 258. Палик Василь.
В. 288. Ковальський Тома.
В. 294. Бохонок Арсеній.
В. 299. о. Курилло І. Константин, Заземба Осип.
В. 324. Черкас Михайло.
В. 336. Задорецька Стелла.
В. 370. Кошпійчук Ілїя, Кошпійчук Марія.
В. 385. Кольба Прокіп, Лозовський Іван, Пастушенко Григорій, Парій Кеня, Пилатюк Олекса, Пилатюк Катерина, Панчишин Іван, Садова Текля, Садовий Петро, Кочан Теодор, Климчук Іван, Климчук Марія, Лозовська Анеля, Олійник Йосиф.

ЧЛЕНИ ПОМЕРЛИ.

В. 1. Такач Михайло.
В. 17. Дидьо Петро.
В. 104. Амброзович Панько.
В. 126. Барабанц Василь.
В. 153. Ганчик Михайло.
В. 233. Іванко Іван.
В. 235. Бабинський Йосиф.
В. 276. Вельмуський Йосиф.
В. 306. Ковальчик Іван.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком місяця вересня 1925 р. У. Н. Союзу було повзідтих членів 18.020
В місяци вересня 1925 р. принято нових членів 58
В місяци вересні 1925 р. принято наново 69
В місяци вересні 1925 р. принято з перест. листами 73
В місяци вересня 1925 р. принято з перест. листами 4
В місяци вересня 1925 р. померли 11
В місяци вересні 1925 померли 9
Разом 18.224
В місяци вересня 1925 р. суспендовано 163
В місяци вересня 1925 р. відійшли з перест. листами 1
В місяци вересні 1925 р. відійшли до инших лїг 11
В місяци вересні 1925 померли 9
Разом 241
З кінцем місяця вересня 1925 р. У. Н. Союзу було повнолітних членів 17.983

ЗІСТАВЛЕННЯ ЛІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

В клясі Д. на $ 100 17
В клясі А. на $ 250 382
В клясі АА. на $ 500 ..... 5.475
В клясі В. на $ 750 867
В клясі С. на $1000 ..... 11.017
В клясі ВВ. на $1500 189
В клясі СС. на $2000 36
Разом 17.983

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ. НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 28. Пасечник Ріда
В. 56. Кітляр Анастазія, Кітляр Микола.
В. 65. Сенько Станислава.
В. 68. Попка Григорій.
В. 76. Романишин Володимир.
В. 97. Сметана Марта.
В. 100. Чубата Анна, Чубатий Іван, Чубата Марія.
В. 116. Берента П. Іван, Думанська Розалія.
В. 133. Ослько Марія, Височанський Петро, Височанський Іван, Височанська Марія, Височанський Теодор.
В. 137. Йопа Катерина, Кульчицький Антін, Тонт Йосиф, Тонт Стефан.
В. 143. Балас Катерина, Никифорчин Дмитро, Никифорчин Олена.
В. 147. Хомик Іван, Хомик Михайло, Прощак Стефан.
В. 200. Сулик Микола.
В. 203. Терешка Іван, Терешка Марта, Терешка Катерина.
В. 214. Гладкий Іван, Гладкий Анна.
В. 219. Дармограй Віктор, Дармограй Ольга, Дармограй Богдан, Дармограй Мирослав.
В. 228. Хлипко Петро.
В. 243. Грабінська Олена, Грабінська Юлїя.
В. 247. Качмар Василь.
В. 262. Сташак Якім, Сташак Кузьма, Сташак Анна, Сташак Дорота.
В. 276. Баталик Стефанія, Одесьвич Марія, Васильчик Олекса, Васильчик Марія, Васильчик Ілїя.
В. 288. Кендзерська Анна.
В. 300. Фереш Юрій.
В. 317. Марникр Анна, Марникр Ів.
В. 323. Янишин Ева, Янишин Дм.
В. 342. Гадинюк Зофія.
В. 370. Сампара Любов.
В. 380. Панцяк Ілько, Панцяк Марія, Панцяк Ольга, Панцяк Ліли, Панцяк Стефан.
В. 396. Романів Марія.

НАНОВО ПРИНЯТІ ДІТИ:

В. 31. Якубів Стефан, Якубів Йосиф, Якубів Марія, Якубів Фрозина.
В. 85. Лотоцький Андрій, Лотоцька Анна, Лотоцька Марія, Лотоцький Ст.
В. 98. Микулак Іван.
В. 112. Гбур Йосиф.
В. 158. Чабак Анна.
В. 214. Кацюба Марія.
В. 218. Гарасимів Павло, Гарасимів Анна, Гарасимів Іван, Матильська Марія, Матильський Ген, Матильський Йосиф.
В. 235. Пватко Антонина.
В. 248. Сушинський Дмитро, Сушинська Анна, Сушинський Володимир, Сушинський Стефан.
В. 276. Муральчук Іван.
В. 316. Легкий Володимир, Легка Параскевія.
В. 330. Тиран Стефанія.
В. 336. Гладиш Олекса, Гладиш Олена.
В. 385. Лозовська Анна, Лозовський Володимир, Лозовський Павло, Пилатюк Юлїя.
В. 388. Лемішо Константин.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ (КАРТАМИ):

В. 9. Ковальчук Катерина, Ковальчук Михайло, Ковальчук Розалія, Ковальчук Юлїя, Ковальчук Йосиф, Сулима Йосиф, Сулима Анна, Сулима Марта.
В. 20. Кульчицька Кол. Марія, Кульчицький Кол. Александер.
В. 29. Сокольський Евгеній.
В. 65. Лунік Анна, Лунік Евгенія, Лунік Юлїя.
В. 120. Деревня Геньо.
В. 146. Тарас Михайло, Тарас Данїїл.
В. 147. Маховська Стефанія, Вавришко Іван.
В. 213. Михальський Теодор.
В. 307. Витяз Теодор, Витяз Михайло, Витяз Петро.
В. 345. Грубрин Ольга, Грубрин Михайло, Грубрин Богдан, Кохан Анна, Кохан Василь, Кохан Іван, Кохан Семен, Кохан Мирослав, Крайдуба Михайло, Крайдуба Теодор, Крайдуба Анна, Лозовська Анна, Лозовський Володимир, Лозовський Іван, Лозовський Йосиф, Лозовський Володимир, Пастушенко Евгенія, Пастушенко Олька, Пастушенко Ганна, Пастушенко Мирон, Пилатюк Юлїя.
В. 385. Замлянчин Анна, Замлянчин Марія.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЯ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК:

В. 40. Сатинур Іван.
В. 65. Володинський Йосиф.
В. 72. Троняк Стефан.
В. 73. Пашик Теодор.
В. 85. Гуй Олена. Гуй Марія, Гуй Йосиф, Гуй Іван, Гуй Андрій.
В. 85. Гіль Александер.
В. 99. Кожна Настя, Іващишин Марія, Іващишин Стефан, Іващишин Михайло, Іващишин Василь.
В. 102. Михайло Олекса, Михайло Йосиф.
В. 127. Братон Марія.
В. 137. Шевчук Станислава, Шевчук Катерина, Шевчук Ромина, Шевчук Василь, Шевчук Фрадя.
В. 164. Ференц Семен, Ференц Мария.
В. 168. Гаєс Стефан.
В. 170. Пельо Павлина, Пельо Евгенія.
В. 174. Кулик Олена, Польський Болеслав, Польський Михайло.
В. 218. Кудрич Василь, Кудрич Михайло, Кудрич Анастазія, Кідло Марія.
В. 220. Бубен Мирослав, Бубен Антін, Бубен Іван.
В. 226. Михалик Магдалена.
В. 237. Шупрагайло Стефан, Шупрагайло Володимир, Шупрагайло Стефан, Шупрагайло Володимир.
В. 276. Білик Йосиф, Білик Стефан, Деленько Марія, Фірич Михайло, Фірич Стефан, Фірич Марія, Фірич Катерина, Фірич Семен, Яровий Владислав, Яровий Віктор, Юрчак Анна, Корунда Ева, Корунда Катерина, Корунда Даниїл, Лень Розалія, Лень Михайло, Лень Марія, Лень Іван, Лень Анна, Лень Андрій, Лень Юстина, Мацюрак Стефан, Мацюрак Адам, Мацюрак Іван, Мацюрак Ева, Сисин Василь, Сисин Марія, Сисин Анна, Сисин Микола, Вельгус Михайло, Вельгус Іван, Зіндран Михайло, Жук Юстина.
В. 288. Кендзерський Володимир.
В. 332. Ковальчик Розалія, Кушмидер Сташко, Кушмидер Йосиф, Кушмидер Йосиф, Кушмидер Войтко, Кушмидер Володислав, Секержинська Анна, Секержинська Стефанія, Секержинський Йосиф, Секержинський Михайло.
В. 363. Гушак Володимир, Гушак Стефан.
В. 388. Волошинський Григорій, Волошинський Анеля, Волошинська Емілїя.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА:

В. 63. Гуменда Магда.
В. 96. Спожарська Анеля.
В. 100. Яхвак Теодор.
В. 113. Кузьмчак Михайло.
В. 133. Ланцак Стефанія.
В. 135. Лучка Андрій.
В. 274. Цінік Марія.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 28. Маховська Стефанія, Вавришко Іван.
В. 50. Лесів Григорій, Лесів Татяна, Лесів Марія, Лесів Іван, Лесів Василь.
В. 83. Витяз Теодор, Витяз Михайло, Витяз Петро.
В. 96. Деревня Геньо.
В. 98. Сулима Онуфрій, Сулима Анна, Сулима Марта.
В. 221. Соколовський Евген.
В. 229. Тарас Михайло, Тарас Данїїл.
В. 234. Лунік Анна, Лунік Геня, Лунік Ольга.
В. 299. Заремба Надя.
В. 324. Черкас Володимир, Черкас Антін, Черкас Петро.
В. 370. Кошпійчук Франя, Кошпійчук Василь, Кошпійчук Богдан.
В. 385. Грубрин Богдан, Грубрин Ольга, Грубрин Михайло, Кохан Анна, Кохан Іван, Кохан Семен, Кохан Василь, Лозовський Павло, Лозовський Володимир, Лозовська Анна, Пилатюк Юлїя, Пастушенко Евгенія, Пастушенко Олька, Пастушенко Мирон, Парій Юлїя, Парій Володимир.

ПОМЕРЛІ ДІТИ:

В. 123. Волошук Петро.
В. 147. Білон Ольга.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком місяця вересня 1925 р. в У. Н. Союзі було дітий членів 10.357
В місяци вересня 1925 р. принято нових 64
В місяци вересня 1925 р. принято наново 35
В місяци вересня 1925 р. принято з пер. листами 46
Разом 10.502
В місяци вересня 1925 р. суспендовано 92
В місяци вересня 1925 р. відійшли до старших лїг 7
В місяци вересня 1925 р. відійшли з пер. листами 44
В місяци вересня 1925 померли 2
Разом 145
З кінцем місяця вересня 1925 р. було дітий членів в У. Н. С. 10.357

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЯ:

З кінцем місяця вересня 1925 р. в У. Н. Союзі було:
Дорослих членів 17.983
Дітий членів 10.357
Разом всіх обезпечених 28.340

У В А Г А

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї точно застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовій зі за місяць вересень 1925 року як суспендовані або виключені за неплачення місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і надалше бути членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат зі свої вкладки і заявлений місячевої каси на руки відділових урядників. Єсли цеї не зробять до кінця міс. жовтня 1925, то в полодинсті 1925 року мусять бути нанові приняті (просьби о принятє) наколи схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат зі свої вкладки і заявлений місячевої каси на руки відділових урядників. Єсли цеї не зробять до кінця міс. жовтня 1925, то в полодинсті 1925 року мусять бути нанові приняті (просьби о принятє) наколи схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат зі свої вкладки і заявлений місячевої каси на руки відділових урядників. Єсли цеї не зробять до кінця міс. жовтня 1925, то в полодинсті 1925 р., бо на другий місяць то є в полодинсті 1925 р. стратять всі членські права і будуть тілько приняті тільки на підставі нових анкіяцій (просьб о принятє).

І. Кантинюк, гол. рекс. секретар.

ТЕОРИ ТЕАТРАЛЬНІ

ЗА СИРОТОЮ БОГ З КАЛИТОЮ

образ драматичний з житя народа зі співами на 6 актах (14 осіб).28 к

СЕМЕ НЕ КРАДИ, СУМА КОЖДА ОДНИМ КАТ (9 осіб).....15 к

СИРОТИ, образ драматичний з 4 актів зі співами (12 осіб).....25 к

Замовлення слати на адресу:

А. ЧУБОВАЦ
Box 1 Station D, New York, N. Y.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖОЛЕТ, ІЛЛ. Тов. Т. Шевченка, від. 111, повідомляє членів, що місячний мітинг відбудеться 18. жовтня о годині 2-ій полудни, під ч. 418 Williamson Ave. Проситься всіх членів прибути на мітинг, а тих що довгують проситься вирівнати свої залегловости. — Николай Вішук, предс.; Осип Кочан, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Нев. Зач. Пр. Д. Марії, від. 112, повідомляє членкинь, що місячний мітинг відбудеся дня 18. жовтня, в неділю, зараз по Службі Божій великій у новій школі. Уряд Сестрицтва запрашує всіх членкинь прибути на мітинг, бо буде спрацовадане з балю і такожно є инші важні справи до полагодженя. Подаєт до відома, що будуть приймати до нових членкинь без оплати вступного до Сестрицтва, а до Союза після статута. — Олена Кульчицька, секр.

ФІЛАДЕЛЯФІЯ, ПА. Бр. св. Георгія, від. 239, повідомляє членів, що місячний мітинг відбудеться в неділю, дня 18. жовтня, в гали Тов. У. Горожан, 847 H. Franklin ул., зараз по Службі Божій. Отсим пригадується членам, щоби кождий явився, бо суть дуже важні справи до полагодженя, як та що може буде виобмінений на бала. Кождий член, котрий не буде присутний на мітингу, буде карваний $1.00, а уряник $2.00. — Ів. Хмелик, предс.; А. Таганчин, кас.; Ів. Пісечко, секр.

ФІЛАДЕЛЯФІЯ, ПА. повідомляється членів Тов. ім. Івана Франка, від. 83, що мітинг відбудеться дня 18. жовтня о годині 1-ій, в гали Тов. Горожан, 847 N. Franklin St. Длятого що єсть богато справ до рішення, як також вибір бального комітету, присутність кождого пожадана. Буде тривкарнальне спроваждане з приходів і розходів. — Р. Кораїм, предс.; Р. Карбівник, секр. Вільні і т. д. — Уряд цементовані. Нема податків.

FRED LOEB, 160 POTTER AVE. Tel. Astoria 9200, ASTORIA, L. I. Беруть і К. Т. або В. М. Т. субнеп або 2 Ейл „Л" до Astoria. Висідайте на Ditmar Ave., звідси 4 блоки на захід до Potter Ave. 231

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НА ПРОДАЖ ресторант, добрий інтерес, всі уліпшення. Голоситися від 112 VAN BUREN ST., NEWARK, N. J. 135-40

РЕСТАРАНТ на продаж, бизнесова рекляма, близько доків і фабрик, тижневий торг від $400 до $450. — Голоситися під ч. 610 — 3rd Avenue, pit Hamilton Ave., Brooklyn, N. Y. 239,1,2,4,6,8,50

НОВІ УКРАЇНСЬКІ ODEON РЕКОРДИ,

котрі відспіває український співак **МИХАЙЛО ЗАЗУЛЯК** своїм прекрасним барітоновим голосом:

15533 Ой у Лузі Червона Калина,
і Прекрасний Тропак.
15532 Пропала надія, заболося серце
і Зелена рута жовтий цвіт.
15530 Київський гопак, гармонія,

НОВІ УКРАЇНСЬКІ COLUMBIA РЕКОРДИ:

27027 Гей-гаю на горі Січ Іде,
і Верховино. (Мих. Зазуляка)
3930 Прекрасна гармонійна Полька.
3886 Прекрасний Куку валець,
Гармонія. 239-41

Ціна 75 центів.

Замовлення і гроші шліть до:

A. BARNA
263 Burnham Ave., Yonkers, N. Y.

$1000 ГОТІВКОЮ

І $35 МІСЯЧНО

купить 2-фамілійний з цегли Дім з гарадженом на 2 карти

ПОДАТОК ЗВІЛЬНЕНИЙ.

Блок від Астория Парку. Всі уліпшення, паркетова підлога, декоровані гарні стіни, накладені і вбудовані кухонні і т. д. Улиці цементовані. Нема податків.

FRED LOEB, 160 POTTER AVE. Tel. Astoria 9200, ASTORIA, L. I. Беруть і К. Т. або В. М. Т. субнеп або 2 Ейл „Л" до Astoria. Висідайте на Ditmar Ave., звідси 4 блоки на захід до Potter Ave. 231

УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА ЛІЧНИЦЯ Д-РА Й. ЗАМОСТЕ

Спеціялісти від внутрішних, нервових, діточих, хірургічних, женських слабостий і акушерство. Лїченне хронічних мужеських і женських слабостий, кровяних і скірних після найновійших метод.

X-РЕЙ апарат для глядини внутрішних органів. Найновередійший електричні апарати.

Офісові год.: денно від 10—2 і 5—8.
В неділі від 10—12.

193 Second Ave., New York City.
Tel.: Stuyvesant 9715.

Мущини! Хоронїть себе перед всіми заразливими хоробами.

SANYKIT

Охоронять для мущин.
Дає найбільшу охорону
Велика рурка 35 цент.
Кіт (4×6) 75 цт.

У всіх аптиках або у San-Y-Kit, Dept. B, 92 Beekman St., New York

Пишіть по циркуляр

СТІННІ КАЛЕНДАРІ на рік 1926

ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ.

Маємо на складі 30 ріжнородних календарів на 1926 рік. Календарійки друковані по українськи, свята означені червоними буквами.

Ціна за один календар 30 ц. з пересилкою, а 4 за доляра.

Шторники, агенти і для тих, що хотять занятися продажию календарів, висилаємо даром спис стінних календарів по гуртовій ціні. За попередним надісланнем $5.00 вишлемо 30 штук оказових календарів, щоби їсте отримали, а опісля замовляли більше чи менше. Замовлення посилайте на адресу: 133—

UKRAINIAN BAZAR,
168 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

Пэйн-Експеллер

щоб мати свій дім, свою ферму, свій інтерес, свій сад чи городець, мусите уміти ся з ним. Натирайте ним, щоб сей чудодійний інтимент уміняв у вашу і дістанете до місця перуги.

Пейн-Експеллер помагає, а не прикладного круження крови, помагає і дає, і дає, і дає.

F. AD. RICHTER & CO.
Betty & South 5th Sts., Brooklyn, N. Y.

ЮЛЯ ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИНОЗИЧАЄ КЕРЕЧІ НА ВЕСІЛЛ, ХРЕСТИНИ І ВСЮДИ ПРИ ЗАКЛИКАНЮ

120 E. 7th Street, New York City